

**PROGRAMACIÓ
SESGADA
de oposicions de**

MÚSICA

VERSIÓ
CATALUNYA

PEDRO

JIMÉNEZ

PONCE

COS DE PROFESSORS

Educació Secundària: 2º Cicle 3º ESO

Títol: Programació sesgada d'opcions de Música.

Cos de professors

Etapa. 2º Cicle 3º ESO

Edita: Educàlia Innovació, S.L.

Carrer Montdúver, 9 baix 46025 València

<http://www.e-ducalia.com>

ISBN: EN CURS

Autor: Pedro Jiménez Ponce

Imprimeix: Educàlia Innovació, S.L.

Any 2010

1ª Edició.

Prohibida la reproducció total o parcial, encara citant la seua procedència, sense autorització expressa de l'editorial.

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

MATERIA: MÚSICA

3er DE ESO

PRIMER CURS DEL SEGON CICLE

EDUCACIÓ SECUNDARIA OBLIGATORIA

CATALUNYA

ÍNDEX:

(...)

3. Continguts

- 3.1 Distribució de continguts
- 3.2 Bloc 1º: Escoltar i comprendre
- 3.3 Bloc 2º: Interpretar i crear
- 3.4 Bloc 3º: Dimensió social i cultural

3.5 UNITATS DIDÀCTIQUES:

1. La música religiosa a l'edat mitjana
2. La música profana a l'edat mitjana
3. La música religiosa al Renaixement
4. La música profana durant el Renaixement
5. La música vocal al Barroc
6. La música instrumental en el Barroc
7. La música al Classicisme
8. La música vocal al Romanticisme
9. La música instrumental en el Romanticisme
10. La música contemporània
11. La música a la ràdio
12. La música al cine
13. La música a la televisió, publicitat i Internet
14. Contaminació acústica
15. Taller de composició musical

(...)

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

(...)

CONTRIBUCIÓ DELS BLOCS TEMÀTICS 1-6 A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES	
Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic	<ul style="list-style-type: none"> • Incorpora habilitats per desenvolupar-se adequadament, amb autonomia i iniciativa personal en àmbits com: salut, activitat productiva, consum, ciència, processos tecnològics. • Genera l'habilitat per interactuar amb l'espai. (Dansa) • Propicia el coneixement del cos humà. • Responsabilitza i contribueix al respecte envers els altres i cap a un mateix.
Competència d'autonomia i iniciativa personal	<ul style="list-style-type: none"> • Contribueix al coneixement bàsic de les diferents manifestacions culturals i artístiques. • Aplica habilitats de treball cooperatiu. • Fomenta una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques i culturals. • Propicia la voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica i creadora. • Es participa en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la mateixa comunitat, com d'altres comunitats.
Tractament de la informació i competència digital	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupa habilitats per buscar, obtenir, processar i comunicar informació, i per transformar-la en coneixement: Recerca, selecció, registre i tractament o anàlisi de la informació, utilitzant tècniques i estratègies diverses per accedir -hi segons la font a la qual s'hi vagi i el suport que s'utilitzi (oral, imprès, audiovisual, digital o multimèdia). • Domini de llenguatges específics: Llenguatge musical.
Competència per aprendre	<ul style="list-style-type: none"> • És necessària l'atenció, concentració i la memòria • Contribueix al sentit de l'ordre i de l'anàlisi. • Fomenta l'escolta i ajuda a identificar els elements de les obres musicals. • S'interpreta música: expressió vocal, instrumental o corporal. • S'educa l'oïda per mitjà de l'entrenament auditiu. • S'adquireix la consciència sobre les pròpies capacitats. • S'utilitzen tècniques d'estudi, observació i de registre sistemàtic de fets i relacions.

(...)

3. CONTINGUTS

3.1 Distribució dels continguts

D'acord amb el Decret 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'Ordenació de les Ensenyances d'Educació Secundària Obligatòria, publicat el 29 de juny del 2007, al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, els continguts del currículum de la matèria de Música parteixen d'una visió universal del fet musical, entenent que el coneixement i la valoració de la música catalana i de la música culta occidental són el punt de partida per possibilitar la comprensió de la pluralitat musical actual i de les tradicions i cultures musicals del món.

La música

OBRES INSTRUMENTALS

Edat mitjana: Fragment, Cantiga núm. 100. (Flautes, 2 veus)

Barroc: "Minueto", Reales focs d'artifici, HAENDEL (Flautes, 3 veus)

Classicisme: Aria "Che far senza Euridice", Orfeu i Eurídice, GLUCK (Flauta, melodia acompanyada)

Romanticisme: Lied, Canción de cuna, op. 49, BRAHMS. (Flauta i piano)

Segle XX: "O Fortuna" Carmina Burana, ORFF. Conjunt instrumental: flautes, xilòfons i percussió indeterminada.

(...)

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

INDICADORS D'AVUACIÓ PRIMERA AVUACIÓ		
COMPETÈNCIA	INDICADORS	%
CULTURAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coneix les característiques de la música medieval i renaixentista. 2. Distingeix auditivament aquests estils artístics. 3. Analitza correctament les audicions: gèneres musicals, textures, veus i instruments, agrupacions... 4. Reconeix els principals instruments de cada període. 5. Situa en el seu context històric, cultural i social les obres. 6. Valora el patrimoni musical occidental. 7. Coneix els principals compositors, escoles i formes musicals de cada període. 	35%
ARTÍSTICA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpreta les obres proposades amb correcció: Expressió vocal, instrumental i corporal. 2. Assumeix sense problemes els diferents rols dins de l'obra (veus). 3. És capaç de crear amb coherència petits fragments (rítmics, melòdics, coreogràfics...). 	35%
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilitza els termes musicals (tecnicismes) amb propietat. 2. Coneix els elements bàsics del Llenguatge musical. 3. Lee correctament una partitura senzilla: rítmica i melòdicament. 4. Argumenta i expressa adequadament les seves idees tant de forma escrita com de manera oral. 	10%
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL I EMOCIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interromp el normal desenvolupament de les classes. 2. Respecta als seus companys i el professor / a. 3. Assumeix el silenci com a condició indispensable per a la interpretació i / o audició d'una obra musical. 4. Arriba amb retard a classe. 5. Porta el material. 6. Realitza les tasques encomanades. 7. Mostra una actitud positiva, cooperativa a classe. 8. S'esforça per millorar. 	15%
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realitza amb correcció els exercicis proposats. 2. Busca informació i es documenta. 3. Amplia mitjançant audicions a Youtube els continguts treballats a l'aula. 	5%

(...)

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

LEGISLACIÓ:

1. DECRET 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'Ordenació de les Ensenyances d'Educació Secundària Obligatoria.
2. ORDRE del DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ N° 295/2008, de 13 de juny, per la qual és determinin l'el procediment i els documents i requisits formals del procés d'Avaluació a l'Educació Secundària Obligatoria.
3. DECRET 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya.

UNITAT DIDÀCTICA N° 1

"LA MÚSICA RELIGIOSA A L'EDAT MITJANA"

COMPETENCIES BÀSIQUES

1. **Competència cultural i artística:**
 - Es propicia la capacitat d'apreciar, comprendre i valorar críticament diferents manifestacions culturals i musicals.
2. **Competència social i ciutadana:**
 - L'alumnat participa en activitats musicals relacionades amb la interpretació i creació col·lectiva: canto col·lectiu d'un fragment gregorià.
 - A més ajuda a establir la realitat social del món medieval occidental.
3. **Competència per aprendre a aprendre:**
 - Es potencien capacitats i destreses fonamentals per a l'aprenentatge guiat i autònom.
4. **Competència en comunicació lingüística:**
 - La unitat didàctica contribueix a la comprensió del primitiu sistema d'escriptura musical medieval gregorià.
5. **Competència digital i de tractament de la informació:**
 - Hi ha exercicis d'investigació d'informació a través d'Internet i / o de biblioteques: Art romànic i gòtic, mapa històric medieval, vides de Gregorio Magno i Guido d'Arezzo...

***MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA***

OBJECTIUS

1. Valorar la importància de la música religiosa a l'edat mitjana.
2. Reconèixer les diferents textures musicals: monodía i polifonia.
3. Valorar la música medieval com una part del nostre patrimoni cultural artístic així com l'estreta relació que hi ha entre la societat medieval i la seva música.
4. Conèixer com s'escrivia la música gregoriana, establint els paral·lelismes entre aquest sistema de notació musical i la seva correlació amb l'actual.
5. Realitzar de forma correcta l'anàlisi de les audicions, establint les característiques principals de cada estil.

CONTINGUTS

1. L'origen del cant gregorià.
2. Característiques del cant gregorià.
3. La notació gregoriana.
4. L'origen de la polifonia.
5. Ars antiqua.
6. Ars nova.

TEMPORALITZACIÓ

Sessió	Activitats
1 ^a	Pràctica: Audició i anàlisi "Puer natus est" Teoria: el cant gregorià. Activitats
2 ^a	Teoria: Notació gregoriana: neumas, claus i tetragrama Pràctica: Anàlisi d'una partitura gregoriana. Interpretació: canto col·lectiu Activitats
3 ^a	Teoria: l'origen de la polifonia: l'Escola de Notre Dame. Pràctica: Audició i anàlisi "Sederunt principes". Activitats
4 ^a	Teoria: l'Ars Nova. Pràctica: Audició i anàlisi "Missa de Notre Dame", Machaut. Activitats
	(...)

***MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA***

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Valorar la importància de la música religiosa a l'edat mitjana.
2. Reconèixer les diferents textures musicals: monodía i polifonia.
3. Valorar la música medieval com una part del nostre patrimoni cultural artístic així com l'estreta relació que hi ha entre la societat medieval i la seva música.
4. Conèixer com s'escriu la música gregoriana, establint els paral·lelismes entre aquest sistema de notació musical i la seva correlació amb l'actual.
5. Realitzar de forma correcta l'anàlisi de les audicions, establint les característiques principals de cada estil.

METODOLOGIA

- Activa: primer es realitzen les audicions i a partir de la seva anàlisi s'extreuen les característiques principals de l'estil, es contextualitza l'obra dins de la seva societat i cultura. Es canta un petit fragment gregorià, i per això l'alumnat experimenta el ritme lliure i es familiaritza amb aquest estil.
- Les múltiples activitats de cada apartat serveixen perquè l'alumne a través del seu treball assumeixi els conceptes, hi ha a més activitats d'ampliació i d'aprofundiment per així atendre la diversitat de l'alumnat.

MATERIALS CURRICULARS I RECURSOS DIDÀCTICS

- Fotocòpies de l'alumnat.
- Presentacions en format de presentació Powerpoint dels continguts del tema.
- Audicions de música a MP3 i a través de YOUTUBE.

PROCEDIMENTS I INSTRUMENTS D'AVUACIÓ

(...)

MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

(...)

FOMENT DE LA LECTURA

Per aprofundir sobre l'edat mitjana recomanem a l'alumnat la lectura de les següents novel·les històriques:

UMBERTO ECO, *El nom de la rosa*.

KEN FOLLETT, *Els pilars de la terra*.

ILDEFONSO FALCONES, *La catedral del mar*.

***MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA***

FOMENT DE LES TIC

(...)

EDUCACIÓ EN VALORS

(...)

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

(...)

BLOC TEMÀTIC 1: LA MÚSICA EN L'EDAT MITJANA

CONTEXT HISTÒRIC.....

1.4 La notació gregoriana

Isidoro de Sevilla exposava la necessitat de crear un sistema per poder escriure la música i no dependre de la memòria dels cantors (mestres de cor) per al seu manteniment. Durant segles es van posar en pràctica diferents mètodes, fins que a partir del s. XII s'instaura el tetragrama, la notació pneumàtica quadrada i el nom de les notes amb el qual encara s'escriu el cant gregorià..

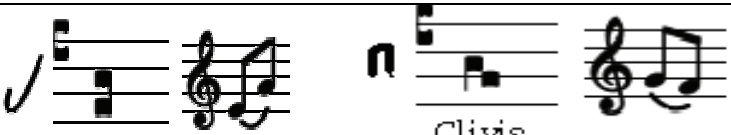
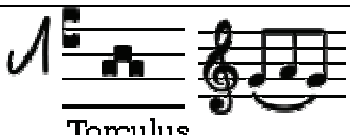

ACTIVITATS

1. Quina diferència hi ha entre un pentagrama i un tetragrama?
2. Dibuixa la clau de DO i de FA actuals i compara-les amb les gregorianes.

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

- Dibuixa un tetragrama amb la clau de DO gregoriana i a dintre assenyalala una escala que vagi de DO agut a DO greu.
- Per què el cant gregorià s'escriu en un tetragrama i no en un pentagrama?

NEUMAS D'UNA NOTA	 Punctum quadratum
NEUMAS DE DOS SONS	 Pes Clivis
NEUMAS DE TRES SONS	 Torculus

1.5 INTERPRETACIÓ

- Expressió vocal: canta el següent fragment, primer amb les notes, després amb el text.

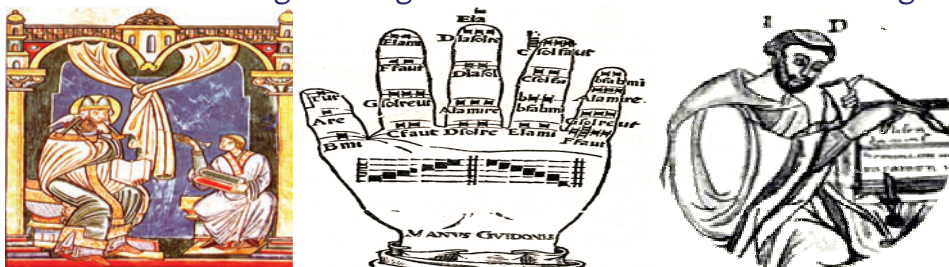
Intr. 7.
Uer natus est nobis,

ACTIVITATS

- Fixant-te en els neumas que hem explicat amb anterioritat, analitza aquest fragment musical gregorià, reconeixent-los i assenyalant el nom de cada un:

Exemple: PUER, 1ª síl·laba PU (Pes) / 2ª síl·laba ES (Punctum amb prolongació)

- Investiga sobre la vida de Gregorio Magno i Guido d'Arezzo. Identifica les següents imatges:

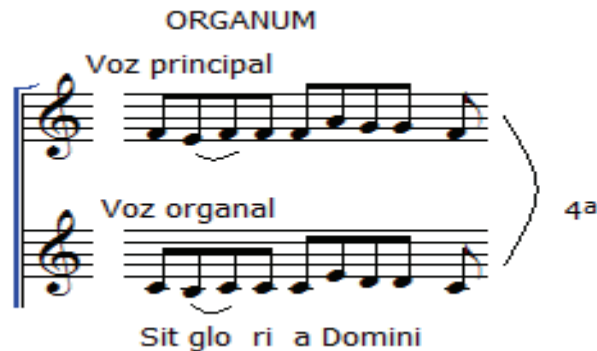

Autor: Pedro Jiménez Ponce

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

1.6 L'origen de la polifonia

Polifonia és quan dos o més veus sonen a la vegada. El terme prové del grec i significa "poli" (diversos), "lèfon" (sons). A partir del segle IX apareixen escrites les primeres obres polifòniques que s'anomenen organum. A la melodia gregoriana s'hi afegeix una nova veu paral·lela que l'enriqueix:

ACTIVITATS

1. Construeix un organum partint de la veu principal a distància de 5ª ascendent.
2. Escribeu en clau de FA la veu principal i obtindrà una organum a la vuitena baixa, és a dir, vuit sons més greus.

1.7 L'Ars Antiqua (ss. XII i XIII): l'Escola de Notre Dame

París era una ciutat rica, ja que comptava amb una universitat i dues escoles. Però a més, s'estava construint una de les obres arquitectòniques més importants del nou estil gòtic: la catedral de Notre Dame. Hi treballaven com a mestres de cor tots dos compositors més importants de l'estil polifònic anomenat Ars Antiqua (Arte antic): Leonin i Perotin, que acaben amb el ritme lliure gregorià i aconseguen crear obres - basant-se en els peus mètrics de la poesia grecollatina -, amb fins a 4 veus simultànies.

Com el cant gregorià té un ritme lliure sense pulsació, per poder quadrar més de dues veus, la polifonia va utilitzar un ritme mesurat amb pulsació i va donar durada a les notes amb aquestes grafies.

Maxima o Duplex longa	┌
Longa	┆
Brevis	■
Semibrevis	◆

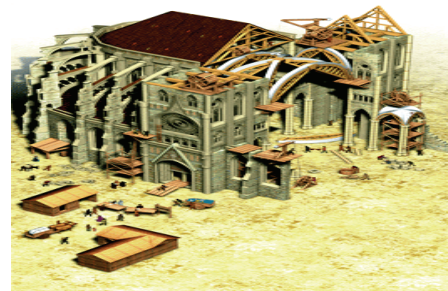
**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

MODOS RÍTMICOS

1	— ◡	Troqueo: larga-breve	◡ —	◡ ◡
2	◡ —	Yambo: breve-larga	— ◡	◡ ◡ ◡
3	— ◡ ◡	Dáctilo: larga-breve-breve	◡ — —	◡ ◡ ◡ ◡
4	◡ ◡ —	Anapesto: breve-breve-larga	— — ◡	◡ ◡ ◡ ◡
5	— — — —	Espondeo: larga-larga	◡ ◡ ◡ ◡	◡ ◡
6	◡ ◡ ◡ ◡	Tribaquiuo: breve-breve-breve	◡ ◡ ◡ ◡ ◡	◡ ◡

ACTIVITATS

1. Investiga a Internet sobre les parts principals de les catedrals gòtiques i assenyalala-les a la imatge de la Catedral de Notre Dame de París. En ella, els compositors Leonin i Perotin van crear un nou estil de música polifònica que influirà en la resta d'Europa.

1.8 ESCOLTA: Audició, "Sederunt principes" Perotin, Escola de Notre Dame

Vox organalis 1

Se e

Se e

Se e

Vox principalis
TENOR

Se

1. Totes les veus porten el mateix ritme, és a dir, llarga (negra amb amor propi), breu-breu (corxera i negra). A quin peu rítmic pertany aquesta obra?

**MOSTRA PARCIAL PROGRAMACIÓ 3er ESO MÚSICA
PER A CATALUNYA**

- Fixa't:
 - a) La veu principal la porten els tenors que mantenen la síl·laba "ES" durant més d'un minut.
 - b) Sobre la veu del tenor es creen les altres tres veus, que són les anomenades veus organales.
 - c) El ritme és binari compost: 6/8
- Completa la fitxa:

Títol:	Compositor:				
Època:	Estil:				
Gèneres musicals:	vocal	Veu principal:	masculina	femenina	infantil
	instrumental		aguda	mitjana	greu
	mixta				
	profana	Estil:	Sil·làbic	Pneumàtic	melismatic
	religiosa				
	culta	Estructura:	Organum a 4 veus.		
	tradicional	Agrupació vocal:			
	popular				
	pura	Ritme:	Lliure	Mesurat	Mètric
	descriptiva				
Textura:	monodia	melodia acompanyada	contrapunt imitatiu	homofonia	

FOMENT DE LA LECTURA

Per aprofundir sobre l'edat mitjana et recomanem les següents novel·les històriques:

UMBERTO ECO, *El nom de la rosa*.

KEN FOLLETT, *Els pilars de la terra*.

ILDEFONSO FALCONES, *La catedral del mar*.

(...)

Programació sesgada d'oposicions de Música.
Cos de Professors.
Etapas: 2º Cicle 3º ESO

e-ducalia

GARANTIA DE CALIDAD